

SMARTCOOP ERKENDE CVSO
BIJZONDER VERSLAG
VAN DE ERKENDE
COÖPERATIEVE
VENNOOTSCHAPPEN

Bijlage bij het jaarlijks beheerverslag, zoals bepaald in artikel 1 § 7 van het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen.

INLEIDING

Zoals bepaald in artikel 1, §1 van het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden [tot erkenning] van de [...] groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, kunnen de coöperatieve vennootschappen slechts worden erkend als organisatie die bevoegd is om deel te nemen aan de samenstelling van de algemene vergadering van de Nationale Raad voor de Coöperatie, wanneer hun werking en hun statuten in overeenstemming zijn met de coöperatieve beginselen, bedoeld in artikel 5 van de wet van 20 juli 1955 houdende instelling van een Nationale Raad voor Coöperatie.

Dit verslag heeft tot doel om uit te leggen in hoeverre de werking van SmartCoop en haar statuten overeenstemmen met de coöperatieve principes van de ICA en het koninklijk besluit van 8 januari 1962.

Dit verslag werd opgesteld op basis van een modelverslag van de NRC.

Principe 1 van de ICA: vrijwillig en open lidmaatschap.

In 2025 werden 4.104 vennoten vrijwillig lid van de coöperatie.

De vennootschap heeft geen enkele aanvraag tot aansluiting geweigerd. Ze stelde wel het ontslag vast van 213 vennoten en het vertrek van rechtswege (einde arbeidsovereenkomst of overlijden) van 6 vennoten. Geen enkele terugtrekkingsaanvraag werd geweigerd. Er werden 3 vennoten uitgesloten in overeenstemming met de door de coöperatie bepaalde regels.

Principe 2 van de ICA: democratische controle door de leden

Op 31 december 2025 telde de coöperatieve vennootschap 45.598 vennoten, verdeeld als volgt:

- 45.473 vennoten van categorie A;
- 101 vennoten van categorie B;
- 24 vennoten van categorie C.

1.611 vennoten brachten hun stem uit op de gewone algemene vergadering van 17/06/2025.

Zoals bepaald in artikel 1 §3 van het koninklijk besluit van 8 januari 1962 wordt in artikel 37 van de statuten van SmartCoop het principe vastgelegd van 1 persoon = 1 stem.

De coöperatieve vennootschap SmartCoop werd in 2016 opgericht door:

- de privéstichting "SMartBe", KBO 0806.201.741, met hoofdzetel te 1060 Sint-Gillis, Coenraetsstraat 72
- de heer Sandrino Graceffa, woonachtig te 1190 Brussel, Zevenbunderslaan 89
- de heer Nicolas Wallet, woonachtig te 59120 Loos, Rue des Acacias 100 (Frankrijk).

De oprichters hebben geen bijzonder statuut voor de besluitvorming tijdens de algemene vergadering.

De bestuursleden worden door de algemene vergadering benoemd voor een mandaat van 4 jaar (artikel 24 van de statuten). Ze oefenen hun mandaat gratis uit (artikel 23 van de statuten).

Er is geen statutair bestuurder.

In 2025 droegen de volgende initiatieven bij tot de concrete participatie van de vennoten.

Het ethisch comité

Het ethisch comité is een raadgevend orgaan dat voor Smart is opgericht en waakt erover dat de praktijken van de coöperatie overeenstemmen met de waarden die ze uitdraagt.

De doelstelling van het ethisch comité bestaat erin de legitimiteit te bevorderen van Smart als maatschappelijk verantwoord speler (en werkgever), die niet alles toelaat en de duidelijke wens formuleert om beschermingsmechanismen te implementeren. Het ethisch comité ziet erop toe dat de praktijken van de coöperatie overeenstemmen met de waarden die ze uitdraagt.

Als raadgevend orgaan formuleert het advies (als het daarom gevraagd wordt) en aanbevelingen ter attentie van Smart. Zo kan het comité vragen stellen aan verschillende entiteiten of instanties van Smart over hun praktijken of een andere vorm van onderzoek doen.

Het ethisch comité mag geen arbitrage of bemiddeling doen in de plaats van andere bevoegde instanties. Om de legitimiteit van het comité te versterken, is zijn expertisedomein als volgt afgebakend: het operationele, het beleid, de afvaardiging van het personeel, de leden van Smart (die zelf ook betrokken kunnen zijn).

Het ethisch comité van Smart bestaat uit drie vennoten die lid zijn van de ondersteunende teams, twee externe deskundigen en zes vennoten die de diensten van Smart gebruiken.

Het comité heeft haar participatieve werking sinds 2024 verder verfijnd, door aanvragers systematisch uit te nodigen om actief deel te nemen aan de besprekingen over het onderwerp dat ze aankaarten. Op die manier wil het comité:

- de debatten verrijken door de aanwezigheid van de betrokken personen
- zorgen voor een beter begrip van de ethische kwesties eigen aan elke situatie
- zorgen voor een kortere reactietijd door de aanvragers de kans te geven om een eerste idee te hebben van de besprekingen van het comité
- het overleg van het comité meer toespitsen op concrete situaties

Het comité behandelde zes onderwerpen in 2025 en schreef aanbevelingen voor vier daarvan: vervolg van het werk rond de uitdagingen van artificiële intelligentie voor de coöperatie en haar leden, activiteiten van sekswerkers, de ethische uitdagingen in verband met niet-conventionele zorgpraktijken, activiteiten van leden met een gerechtelijk verleden. Na analyse leidde het onderwerp over het beheer van

belangenconflicten met mandaten die in de coöperatie worden uitgeoefend, niet tot een aanbeveling. Het onderwerp over discriminatie en problematisch gedrag moet nog verder worden uitgediept.

Het comité is zeven keer bijeengekomen in 2025 en kreeg er twee nieuwe leden bij. De leden namen ook deel aan een vergadering met alle instanties, zoals de Raad van bestuur, de ondernemingsraad, het comité voor preventie en bescherming op het werk en de directies van Smart (in oktober 2025), en aan het integratietraject van de nieuwe werknemers van de ondersteunende teams.

Proces van toe-eigening tot de algemene vergadering

Een algemene vergadering is een proces. Niet alles gebeurt op de dag zelf. Daarom stellen we alle mogelijke middelen ter beschikking zodat de vennoten alle informatie makkelijk onder de knie kunnen krijgen.

Nadat we in 2023 Let's coop en de algemene vergadering in drie steden tegelijk op dezelfde dag hadden getest, bleven we inzetten op lokale evenementen. Zo begonnen we in 2025 met de CoopInside-bijeenkomsten in aanloop naar de algemene vergadering. In mei gingen we op 10 dagen langs in 7 steden.

Het doel van die bijeenkomsten: de algemene vergadering van juni voorbereiden, de kerncijfers per regio delen, verslag uitbrengen over lopende projecten en nieuws delen. Die bijeenkomsten vormen een rustmoment en zijn een perfecte gelegenheid om allerlei te bespreken met het leidinggevende team van Smart. Bovendien werd er een workshop georganiseerd over het economisch model van Smart: "Waar komt het geld vandaan en waar gaat het naartoe?"

Er werden dit jaar opnieuw tools ter beschikking gesteld, zoals een website met de essentiële informatie van het jaar en een overzicht van alle verslagen die voor een algemene vergadering moeten worden opgemaakt, maar ook video's met uitleg over de cijfers van 2024 en het model Smart. Naast de verzending van de documenten werden er presentatiewerkshops en uitwisselingen georganiseerd om de algemene vergadering te helpen voorbereiden. Over de cijfers van 2024 werd vooraf een workshop georganiseerd, die live online te volgen was en later ook geraadpleegd kon worden. Ook op de dag van de algemene vergadering vonden een twintigtal workshops plaats.

Het evenement Let's coop rond de algemene vergadering vond plaats met plenaire bijeenkomsten, workshops en informele ontmoetingsmomenten.

's Ochtends vond een plenaire zitting plaats die live werd uitgezonden en waar verslag werd uitgebracht over het afgelopen jaar, meer bepaald met een aantal hoogtepunten of de actualiteit. Bovendien namen verschillende vennoten het woord en werd er naar de toekomst gekeken. Het evenement Let's coop rond de algemene vergadering vond plaats met plenaire bijeenkomsten, workshops en informele ontmoetingsmomenten. Dankzij een vraag- en antwoordsessie werden de discussies voor de rest van de dag voorbereid.

Vóór het meer informele gedeelte 's avonds werden de resultaten van de stemmen nog meegedeeld.

Ontwikkeling van de participatie

Opdat de democratie ook buiten de structuur van het bestuur kan worden uitgeoefend, creëert Smart participatiemogelijkheden voor alle vennoten die dat willen. Smart in Progress ging vijf seizoenen mee. Het lag aan de basis van de oprichting van de coöperatie en was dus belangrijk voor de geschiedenis van Smart.

Het is niet alleen de bedoeling dat de vennoten zelf initiatief kunnen nemen en iets aan hun behoeften kunnen doen, maar ook om participatie in de hand te werken die niet meer enkel op de coöperatieve onderneming is gericht, maar ook toegespitst is op andere aspecten. Daarom stelt Smart een aanbod samen met netwerkbijeenkomsten voor de leden en hun economische ontwikkeling, arbeidsomstandigheden en sociale bescherming.

Ook voor het gezamenlijke project blijft de participatieve dimensie aanwezig. De vennoten worden zoveel mogelijk aangespoord om mee te doen en er is specifieke aandacht voor de capaciteit om veranderingen in de praktijk om te zetten. Het werk van de Raad van bestuur rond de komende strategie leidt tot gespreksvoorstellen.

SmartLabs

Onze manier van werken blijft evolueren door andere formats uit te proberen, zodat een gemeenschap zoals die van Smart actief betrokken wordt bij de concrete omzetting van de verwachtingen.

In de coöperatie praten we per definitie veel met elkaar om de onderneming heruit te vinden en na te denken over onze collectieve toekomst en alle aspecten van werk. Het is een permanente doelstelling om die woorden ook in daden om te zetten, en dus iets concreets te maken van een concept. Sinds september 2022 worden er bijvoorbeeld SmartLabs georganiseerd in navolging van Smart in Progress, 'praktijklaboratoria' die voor en door de leden geleid worden. Ze moeten de vennoten de middelen geven om hun dagelijkse realiteit op hun niveau te verbeteren, door samen in groep concrete projecten uit te voeren en vooraf bepaalde thema's in de praktijk om te zetten.

Na twee jaar en de bijeenkomst van een tiental SmartLab-groepen ("Psychopraticien·nes de Smart, unissez-vous", "Beeldende Kunsten", "Métiers du Bien-être", "Allez plus loin avec une activité expérimentée", "Reconnaissance légale des artisan·es des entreprises partagées", "Bijouterie : optimisons le merchandising") werden er in 2025 minder initiatieven genomen en was er minder opvolging. Toch willen we herhalen dat er sinds het begin meer dan 300 personen interesse hebben getoond en dat uiteindelijk 200 personen regelmatig zijn samengekomen, goed voor meer dan 150 uur ontmoetingen.

De SmartLabs volgen niet per se hetzelfde model of stramien. Er worden werkmethodes uitgewisseld of netwerken gevormd, advocacy-activiteiten opgezet, sommige groepen ondernemen samen actie of creëren samen nieuwe sectoren, of er is sprake van peer-to-peerbegeleiding en coaching ...

Na de vergadering van werknemers: actie ondernemen voor betere arbeidsomstandigheden

Al sinds haar oprichting is de emancipatie van werkers van fundamenteel belang voor Smart. Betere arbeidsomstandigheden en een bredere toegang tot de sociale zekerheid zijn daarvoor essentieel.

In 2024 spoorde Smart haar gemeenschap aan om samen actie te ondernemen rond drie belangrijke onderwerpen:

- Betere loonvoorwaarden
- De preventie van arbeidsongevallen en burn-out
- Een betere sociale bescherming in geval van ziekte

Er was een enquête, er waren diepgaandere discussies in workshops en SmartLabs in verschillende steden, die resulteerden in 35 actiepunten en concrete eisen. De allereerste vergadering van werknemers vond plaats op 14 november 2024. De leden van de coöperatie kwamen samen in Brussel voor een reeks workshops, debatten en een plenaire zitting. Er werd gedebatteerd over 8 van de 35 actiepunten en er werd een collectief eisenpakket opgesteld. Het eisenpakket en de actiepunten die in 2024 werden opgesteld, werden in mei 2025 bestudeerd door de Raad van bestuur. Ze werden ook opgenomen in het werk rond de strategie 2030 die in 2026 aan de vennoten zal worden voorgelegd. Er zou een tweede vergadering van werknemers moeten komen.

In 2025 werd een aantal actieve leden opgeleid in methodes voor collectieve actie om de vastgestelde actiepunten tot een goed einde te brengen, met name door werkers in staat te stellen zichzelf te organiseren om de arbeidsomstandigheden en de sociale bescherming te verbeteren.

Vernieuwing Raad van bestuur (RvB)

Elk jaar wordt de Raad van bestuur gedeeltelijk vernieuwd. Na de verkiezing tijdens de algemene vergadering van juni 2025 kwamen er drie nieuwe mensen bij en werd het mandaat van één persoon verlengd.

Er was geen coöptatie in de loop van het jaar. *Coöptatie is een procedé om bestuursposten in te vullen die bijvoorbeeld zijn vrijgekomen door een ontslag of omdat niemand verkozen werd tijdens de vorige verkiezingen. De criteria om die posten in te vullen, zijn in de statuten van de coöperatie bepaald. Een coöptatie moet bevestigd worden door een stemming tijdens de volgende algemene vergadering.*

Eind 2025 waren drie posten in de Raad van bestuur niet ingevuld omwille van ontslagen of omdat bepaalde mandaten niet verlengd werden bij de jaarlijkse vernieuwing.

Principe 3 van de ICA: economische participatie vanwege de leden

In overeenstemming met de statuten, die voorzien in de niet-distributie van de resultaten, neemt de gewone algemene vergadering van vennoten het besluit om het resultaat toe te wijzen aan de ondeelbare reserves. Die moeten de coöperatie toelaten om investeringen te doen waarover de Raad van bestuur een keuze zal maken.

Uit hoofde van artikel 43 van de statuten van SmartCoop, zullen de winsten toegewezen worden aan een reserve om de ontwikkeling van de vennootschap te financieren in overeenstemming met haar oogmerk en waarden, en de diensten die ze aan de vennoten biedt. Een deel van de jaarlijkse middelen is gewijd aan het informeren en opleiden van haar huidige en potentiële vennoten, of van het grote publiek.

In artikel 6:120 §1, 5e lid van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, en in artikel 20 van de statuten van SmartCoop, wordt bepaald dat alle vennoten die de hoedanigheid van vennoot verliezen, recht hebben op de terugbetaling van hun aandelen ten belope van de prijs van inschrijving van die aandelen (ten bedrage van het werkelijk volgestorte en nog niet terugbetaalde bedrag), met uitsluiting van elke participatie in enige reserves of winsten, onder welke vorm dan ook.

In artikel 46 van de statuten van SmartCoop wordt voorzien dat na aanzuivering van alle schulden, lasten en vereffeningskosten, en terugbetaling aan de vennoten van hun inbreng, wat na de vereffening overblijft een bestemming krijgt die zo dicht mogelijk aansluit bij het maatschappelijk doel van de Vennootschap, zoals bepaald in artikel 8:5, §3 van het WVV.

Principe 4 van de ICA: autonomie en onafhankelijkheid

De vennootschap heeft geen akkoorden gesloten met lokale, gewestelijke, nationale of internationale overheden, financiële instellingen, investeerders, klanten, leveranciers enz. die de autonomie van de onderneming zouden kunnen schaden of in gevaar brengen.

Principe 5 van de ICA: onderwijs, vorming en informatieverstrekking

In 2025 ondernam SmartCoop verschillende initiatieven en projecten om haar huidige en potentiële vennoten en/of het grote publiek te informeren en op te leiden.

Opleidingen voor de ondersteunende teams

Deze opleidingen worden in samenspraak met de managers van elke directie georganiseerd.

Opleidingen voor de vennoten en het grote publiek

Het opleidingsaanbod is beschikbaar op de website van Smart. In 2025 bood de coöperatie 90 opleidingen aan voor 864 deelnemers.

De tools van Smart kunnen gebruiken

In die zin waren er enkele opmerkelijke ontwikkelingen in 2025. Denk maar aan de gebruikersgids (guide.smart.coop) die intussen aanzienlijk meer inhoud telt om de kennis van de Smart-tools te bevorderen en ervoor te zorgen dat de leden minder hulp nodig hebben om ze te gebruiken (17 nieuwe artikels gepubliceerd in 2025). De gids wordt almaar meer geraadpleegd. Het is niet altijd evident om de tools en diensten die onze gedeelde onderneming biedt, onder de knie te krijgen. Begrijpen hoe ze te gebruiken en welke regels of principes aan de basis liggen, is nochtans essentieel. Daarvoor wordt vandaag nog veel gerekend op de steun van de adviesverleners die de vennoten dagelijks begeleiden.

De ontwikkeling van de vennoten en hun activiteiten binnen de gedeelde onderneming zijn een centrale prioriteit voor Smart. Dagelijks worden de duizenden houders van de actieve productie-eenheden in heel België in een van onze 8 kantoren door 87 adviesverleners begeleid. Ze werken ook samen met de collega's van onze afdeling Coöperatief leven of Opleidingen om in dat kader activiteiten te organiseren, zoals ontmoetingen, opleidingen en andere netwerkbijeenkomsten, maar ook sessies om de tools van Smart te begrijpen en te leren gebruiken.

Er zijn in 2025 bovendien 408 infosessies gegeven aan iedereen die meer wil weten over Smart en mogelijk deel wil uitmaken van de gedeelde onderneming. Zo kwamen er 974 nieuwe houders van een productie-eenheid bij in 2025, waardoor het aantal actieve houders afklokte op 21.585, onder wie 5.352 nieuwe.

Workshops Coöperatief leven en peer-to-peerbegeleiding

Er werd een jaarprogramma met workshops samengesteld om de coöperatieve cultuur te delen en over te dragen, participatie in de hand te werken en vooruitgang te boeken met de school voor de coöperatie.

De workshops voor de vennoten en de ondersteunende teams moeten de coöperatieve cultuur uitdragen en de coöperatieve werking bevattelijk maken. Bijvoorbeeld over het lidmaatschap en coöperaties, de geschiedenis van coöperaties, de loonfiche (en sociale zekerheid) begrijpen, of over onderwerpen als voorbereiding op de algemene vergadering en over de participatiemogelijkheden binnen Smart, maar ook sessies om de integratie van nieuwe collega's bij de ondersteunende teams te bevorderen.

In het voorjaar 2024 vond in onze coöperatie de eerste reeks co-ontwikkeling plaats. Die methode gebruikt collectieve intelligentie om individuele projecten vooruit te helpen. Een groep vakgenoten komt bijeen om raad te vragen en te geven over een probleem of bepaalde noodzaak. Dat kan gaan over de combinatie van werk- en privéleven, beter communiceren over de producten die je te koop aanbiedt, bepaalde projecten anders aanpakken enz. Zo kunnen mensen in een vertrouwenskader van elkaar leren en wordt samenwerking bevorderd. De eerste reacties waren zo enthousiast dat het project ook in 2025 werd voortgezet.

Er werd bovendien een andere tool voorgesteld met een gelijkaardige aanpak om begeleiding te bieden: het social business model canvas. Eind 2024 werd er tijdens "Rapoûlaedje" een testsessie georganiseerd, waar de deelnemers zich bogen over deze vraag: Hoe bouw je een onderneming op met waarden als duurzaamheid en door gebruik te maken van de voordelen van collectieve intelligentie? Tijdens die workshop leerden

deelnemers die idealen te structureren om ze in hun activiteit te gebruiken, zonder de belangrijkste partners, samenwerking en klanten uit het oog te verliezen.

In samenspraak met de verschillende kantoren in België werd een zesmaandelijks planning opgesteld, met meer workshops en meer participatie tot gevolg.

Sensibilisering over de arbeidsomstandigheden en sociale zekerheid

Al sinds haar oprichting is de emancipatie van werkers van fundamenteel belang voor Smart. Betere arbeidsomstandigheden en een bredere toegang tot de sociale zekerheid zijn daarvoor essentieel.

Vanaf 2024 spoorde Smart haar gemeenschap aan om samen actie te ondernemen rond drie belangrijke onderwerpen:

- Betere loonvoorwaarden
- De preventie van arbeidsongevallen en burn-out
- Een betere sociale bescherming in geval van ziekte

Er was een enquête, er waren diepgaandere discussies in workshops en SmartLabs in verschillende steden, die resulteerden in 35 actiepunten en concrete eisen. De allereerste vergadering van werknemers vond plaats op 14 november 2024. De leden van de coöperatie kwamen samen in Brussel voor een reeks workshops, debatten en een plenaire zitting. Er werd gedebatteerd over 8 van de 35 actiepunten en er werd een collectief eisenpakket opgesteld. Het eisenpakket en de actiepunten die in 2024 werden opgesteld, werden in mei 2025 bestudeerd door de Raad van bestuur. Ze werden ook opgenomen in het werk rond de strategie 2030 die in 2026 aan de vennoten zal worden voorgelegd. Er zou een tweede vergadering van werknemers moeten komen.

In 2025 werd een aantal actieve leden opgeleid in methodes voor collectieve actie om de vastgestelde actiepunten tot een goed einde te brengen, met name door werkers in staat te stellen zichzelf te organiseren om de arbeidsomstandigheden en de sociale bescherming te verbeteren.

Levenslang leren

Sinds 2012 houdt een entiteit van de groep Smart (Professionele Vereniging van Creatieve Beroepen vzw) zich onder toezicht van de coöperatie SmartCoop uitsluitend bezig met de publicatie van analyses en studies vanuit een standpunt van levenslang leren. Daarvoor kan ze rekenen op een subsidie die door de Federatie Wallonië-Brussel wordt toegekend.

De behandelde domeinen zijn onder meer het tewerkstellingsbeleid, de verandering van de beroepswereld, de sociale economie, het cultuurbeleid, coöperaties, de verdediging van freelancers, of de sociale zekerheid. De vzw schrijft teksten die aanzetten tot

nadenken, discussies in de hand werken en de verdediging van de rechten van werkers onder de aandacht te brengen.

De korte **analyses** en langere **studies** worden geschreven door medewerkers van Smart en door externe auteurs, die meestal vennoot zijn van de coöperatie.

In 2025 ...

- 16 publicaties: 15 analyses en 1 studie (waarvan 2 analyses werden vertaald in het Nederlands)
- 1 film met debat achteraf: "Pas plus qu'à fond", een documentaire in coproductie met Smart over de paradoxen van autonomie in werkerscoöperaties
- 3 workshops met partners, SAW-B en Ce Qui Nous Arrive
- 4 openbare discussies
- 5 bijeenkomsten "Let's meet!" over de hervorming van het kunstwerkattest en de werkloosheid
- 1 rondetafelgesprek over de hervorming van de werkloosheid en de pensioenen
- 1 theatervoorstelling: de beproeving van Karl Marx in het licht van de ecologie
- 1 Europese ontmoeting rond het CoopRoute-netwerk

Er is ook een **documentatiecentrum** in de KOP in Sint-Gillis. Dat beschikt over een verzameling publicaties (boeken, catalogi, essays) over diverse onderwerpen, die in lijn liggen met de activiteiten van Smart en haar partner Culture & Démocratie, een vereniging voor levenslang leren die acties onderneemt rond culturele rechten.

De verzameling is vrij organisch gegroeid en bevat publicaties over artistieke beroepen (in de domeinen sociologie, economie, recht, kunstgeschiedenis, politieke wetenschappen), "artistieke" documenten (tentoonstellingscatalogi en boeken van kunstenaars die vaak lid zijn van Smart), meer algemene publicaties over thema's als werk en ondernemerschap, de sociale en solidaire economie en de coöperatieve wereld.

Het documentatiecentrum is vooral een middel om informatie in te winnen voor de ondersteunende teams van Smart. Er zijn bibliografische bronnen beschikbaar (zowel theorie als praktijk: case studies, voorbeelden, methodes ...) die nuttig zijn voor de ontwikkeling van Smart op alle niveaus, van de begeleiding van projecten van de leden over boekhouding tot human resources. Het documentatiecentrum werkt nauw samen met de afdeling levenslang leren en wil ook voor de vennoten van Smart een interessante bron van informatie zijn. Alle publicaties kunnen ter plaatse geraadpleegd worden. Er zijn ook werken beschikbaar in de andere kantoren dan Brussel.

Ook tijdens de **algemene vergadering** bleven we dingen ontdekken om onze eigen keuzes en praktijken richting te geven en vragen te blijven stellen: "Repolitisons nos peurs : réagir en collectif face aux risques et menace", een voorstelling met de naam "les surfeurs de la monnaie", film met debat achteraf "les paradoxes de l'autonomie" of "pourquoi zappe-t-on les consignes de sécurité?".

Vorming over verantwoordelijkheid

Elk jaar is er voor de nieuwe bestuursleden een specifieke opleiding met Febecoop voorzien over het opnemen van een mandaat.

Tijdens de algemene vergadering van 2025 kwamen er drie nieuwe bestuursleden bij in de Raad van bestuur van SmartCoop, die tijd nodig hadden om zich in hun mandaat in te werken. De nieuwe leden gingen vanaf juli aan de slag om elkaar te leren kennen, kennis te nemen van de dossiers en van eerdere beslissingen, zich de strategie eigen te maken en eerdere beslissingen na te lezen.

Tijdens het seminarie begin september ging de Raad aan de slag met de strategie 2030.

Een opleiding tot facilitator

Om de capaciteiten van de vennoten te versterken en ervoor te zorgen dat ook de ondersteunende teams zich blijven ontwikkelen, werden er ten slotte ook opleidingen tot facilitator gegeven. Het doel: co-ontwikkelingsgroepen (voor de leden) kunnen begeleiden en het aantal mogelijke groepen gaandeweg uitbreiden.

Principe 6 van de ICA: samenwerking tussen coöperaties

Smart is vennoot van andere coöperaties en/of het is ook mogelijk voor partners om vennoot van Smart te worden. Twee nieuwe partners zijn vennoot geworden van Smart: Urbike, Kalicoop. Smart is ook een actief lid van verschillende netwerken, zoals Febecoop, Coopkracht, SAW-B, de Nationale Raad voor de coöperatie en de sociale onderneming, en Concertes. Ze is ook aangesloten bij Cecop en de ICA.

Het jaar 2025 werd door de Verenigde Naties (VN) uitgeroepen tot het Internationaal Jaar van de Coöperaties. In het licht van de hedendaagse uitdagingen werd tijdens het jaar de cruciale rol van het coöperatieve model bevestigd. Smart heeft dan ook actief meegewerkt binnen haar Belgische en internationale netwerken om te tonen dat een economie gebaseerd op democratie, samenwerking en solidariteit écht werkt.

De Nationale Raad voor de coöperatie en de sociale onderneming nodigde Smart uit om zich in januari voor te stellen op het lanceringsevent van het Internationaal Jaar van de Coöperaties.

Een ander hoogtepunt van het rijkgevulde jaar vond plaats in oktober, met een geslaagde samenwerking in Flagey. Smart bundelde de krachten met Febecoop, Multipharma en P&V tijdens een eerste editie van de Coopday. Dat is onze bijdrage om meer netwerken tussen coöperaties op te bouwen, coöperaties bekender te maken en de visie uit te dragen dat coöperaties meer zijn dan een alternatief: ze zijn het model van de toekomst. Gezien de huidige sociale en klimaatuitdagingen moeten onze coöperaties hun plaats innemen in de economie om voor een vreedzame samenleving te zorgen. Na het succes van die dag zullen we blijven ijveren voor die netwerkvorming en een tweede editie.

Op Europees vlak zetten we dan weer samen met CECOP (European Confederation of Industrial and Service Cooperatives) de ambities en uitdagingen van het coöperatieve model op de kaart. Eind oktober verzamelden heel wat actoren van de sociale economie in Bordeaux. Het Centre International de Recherches et d'Informations sur l'Economie Publique, Sociale et Coopérative (CIRIEC) organiseerde er haar tiende onderzoeksconferentie en aansluitend namen we deel aan het World Forum on the Social and Solidarity Economy (GSEF). Een uniek evenement waar meer dan 10.000 actoren uit de sociale en solidaire economie bijeenkwamen om ervaringen uit te wisselen, elkaar te inspireren en samen te werken.

Ook op wereldvlak was Smart opnieuw erg betrokken bij de Internationale Coöperatieve Alliantie (ICA). Tijdens onze tussenkomsten op de wereldconferentie in Delhi konden we sterke boodschappen overbrengen rond inclusie, vrouwelijk leiderschap en de maatschappelijke impact van coöperaties. Begin 2025 kregen we het voorzitterschap van de werkgroep ICETT (International Cooperative Entrepreneurship Think Tank) toebedeeld, waardoor we nog actiever kunnen werken aan de promotie van duurzame economische modellen. Die werkgroep is bijvoorbeeld de drijvende kracht achter de publicatie van de World Cooperative Monitor, een referentiewerk dat de impact van de grootste coöperaties ter wereld belicht. Eind 2025 werd het voorgesteld tijdens de World Summit for Social Development van de VN in Doha, Qatar. Ook via onder meer de CM50 Leadership Circle – een netwerk waar leidinggevendenden uit grote internationale coöperaties samenkomen – helpt Smart mee om strategische prioriteiten zoals coöperatief onderwijs en de ontwikkeling van economische partnerschappen naar voor te schuiven.

Naast het formele aspect is het dankzij die banden mogelijk om *best practices* uit te wisselen en deel te nemen aan gemeenschappelijke werkgroepen. Smart blijft overigens regelmatig praktijken uitwisselen met verschillende coöperaties.

Principe 7 van de ICA: aandacht voor de gemeenschap

De gemeenschap in dienst van de gemeenschap

Zoals vermeld in principe 2 (democratische controle door de leden) over de evolutie van de participatie en in navolging van principe 6 (samenwerking tussen coöperaties), wil Smart de samenwerking tussen de productie-eenheden in de hand werken. De vennoten zijn zowel houder van een productie-eenheid als werknemer (meestal) en ze nemen beslissingen over de richting van de coöperatie. In die hoedanigheid en hoewel ze lid zijn van dezelfde coöperatie ontwikkelen ze hun eigen beroepsactiviteit, producten en diensten, professionele merken enz. Vandaar de vergelijking met principe 6, aangezien het erom gaat om personen te laten samenwerken, maar ook autonome werkers, "identiteiten", collectieven.

Smart wil niet alle initiatieven, acties en evenementen centraliseren. Daarom probeert ze nieuwe dingen uit voor de begeleiding van initiatieven en van samenwerkingsverbanden voor de ontwikkeling van activiteiten, de verbetering van arbeidsomstandigheden ... Een rijke gemeenschap met duizenden vennoten die onderling zoveel kennis, ervaring en vaardigheden kunnen uitwisselen ...

Denk maar aan peer-to-peerbegeleiding met de co-ontwikkelingsgroepen die geleid worden door 2 vennoten/mensen van de ondersteunende teams, de specifieke workshops, ontmoetingsvoorstellen in groep, frequente netwerkbijeenkomsten ...

Grote enquête

In het najaar 2025 werd er een grote enquête gelanceerd bij de leden. Met meer dan 2.200 antwoorden bood ze een sterke, representatieve basis voor de uitwerking van de strategie Smart 2030 en voor de verdere besluitvorming.

Kerncijfers

- 2.256 respondenten
- 7,4/10 gemiddeld tevredenheidscijfer
- 74% ziet zichzelf binnen 3 jaar nog bij Smart
- 40% beschouwt zijn activiteit bij Smart als een hoofdactiviteit

Uit de enquête kwam veel vertrouwen en een hoge tevredenheid naar voren. Bovendien zegt de meerderheid van de respondenten langdurig bij Smart te willen blijven. Maar uit de enquête bleek evenzeer dat de leden bepaalde diensten niet of amper kennen en dat ze nog meer ondersteuning nodig hebben. En ook het gemeenschapsgevoel kan beter.

Analyse van de context buiten Smart

Voor de uitwerking van de nieuwe strategie werden diverse externe factoren in aanmerking genomen: de aanval op de sociale rechten, de toename van hybride professionele trajecten, het gebruik van digitale tools en artificiële intelligentie, en de verstrenging van fiscale en sociale regels.

Analyse van onze sterktes en zwaktes

Er werden vier zwaktes aangehaald: een algemene economische context die gestabiliseerd moet worden om onze rendabiliteit te garanderen, achterhaalde IT-tools, geen marketingstrategie en een gebrek aan flexibiliteit voor de creatie van nieuwe tools en diensten.

Daartegenover staan ook vier grote sterktes: een uniek coöperatief model, een sterk economisch project, een grote nabijheid, en een openheid voor iedereen die Smart nodig heeft.

Ons model veiligstellen: conformiteit is vereist

De kwaliteit en overeenstemming van onze processen zijn essentieel voor de veiligheid van onze coöperatie en het vertrouwen van de leden. Om daaraan te voldoen, verzetten de ondersteunende teams veel (vaak onzichtbaar) werk. Daarbij besteden ze specifieke aandacht aan:

- de verduidelijking en verbetering van onze regels voor een vlottere, bevattelijke toepassing.
- de aanvulling van onze tools met meer functionaliteiten en om ervoor te zorgen dat ze goed werken.

Ten slotte blijven we ijveren voor de erkenning van ons model en de aanpassing van de wetgeving bij de lokale, federale en gewestelijke overheden.

Strategie Smart 2030

Vóór de Raad van bestuur in de loop van het jaar aan een nieuwe strategie begon, wilden de bestuursleden de lopende projecten zoveel mogelijk afronden.

Om de strategie Smart 2030 op te stellen, is de Raad van bestuur vertrokken van een simpele vraag: wat hebben de leden vandaag nodig en wat zullen ze morgen nodig hebben? Hun leidraad: een grote enquête bij de leden in het najaar 2025 (zie hoger), een analyse van de context buiten Smart die een impact heeft op de beroepswereld en een analyse van onze sterktes en zwaktes.

De Raad van bestuur heeft speciaal voor de uitwerking van de strategie 2030 een werkgroep opgericht. Na verschillende maanden kwam er in 2026 één grote ambitie uit de bus met zeven doelstellingen, die tijdens de algemene vergadering 2026 zullen worden voorgesteld.